

Prof. Dr. Nevzat Atlığ: Aydınlarımızın musiki konusundaki bilgisi, zevki ve görüşleri çok yetersiz!

Ömer Çakkal

Klasik Türk Müziği Sanatçısı, Koro Şefi Prof. Dr. Nevzat Atlığ, yarım asrı aşan müzik yaşamına saymakla bitmeyecek çalışmalar, başarılar ve ödüller sığdırdı. Emeklilik yıllarını geçirmek için mesken tuttuğu Bodrum'da yaşayan duayen sanatçı, SD'nin röportaj teklifini geri çevirmedi. Türk aydınını bilhassa Klasik Müziğimiz noktasında bilgi ve zevk sahibi olmadığı noktasında eleştiren Atlığ, Batı konservatuarlarının hiçbirine Türk Musikisinin bir tek notasının dahi giremediğini, bunun ise kültür ve sanat adına cinayet olduğunu savundu. Klasik Musikimizin dışlanması nedeniyle bugün ülkemizde İstiklal Marşımızın doğru dürüst okunmadığını iddia eden Atlığ'ın, dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile bir konser hatırası da, yarım asır öncesinin ünlü hekimlerine dair anekdotları da ilgiye şayan.

Sayın Hocam, siz Türk Müziğinin kurumsallaşmasında çok kıymetli katkılar vermiş bir koro şefi, Türk Müziğinin ilk profesörü, ilk devlet sanatkârısınız. Bu görevlerinizle ilgili konuşmadan önce, çocukluğunuza doğru bir uzanmak ve bu mühim müzik yolculuğunuzun başlangıç noktalarına gitmek istiyoruz. Bu yolculuk nasıl başladı?

14 Ekim 1925 tarihinde, süvari albayı,

müziyen ve aslen Edirneli olan babam Nazmi Atlığ'ın görevde bulunduğu Denizli'nin Sarayköy ilçesinde dünyaya gelmişim. Bizzat babamdan keman ve musiki öğrendim. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldum ve röntgen-teşhis ihtisası yaptım. Müziğe ilgim üniversite yıllarında da devam etti. Üniversite korosunda keman çaldım; sonra aynı koronun şefliğini, ardından sırasıyla İstanbul Radyosu Müzik Yayınlarının şefliğini, İstanbul Belediye Konservatuvarının Türk Musikisi İcra Heyeti şefliğini ve İstanbul Radyosu Müdürlüğünü üstlendim.

Başka ne gibi görevlerde bulundunuz?

İstanbul Radyosu Küçük Koro'sunu yönetirken 1963 yılında Mesut Cemil Bey'in vefatı üzerine Klasik Koro'nun şefliğine getirildim. Bu görev 1976 yılına kadar sürdü. Milli Eğitim Bakanlığı Türk Musikisi Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu Başkanlığı, 1000 Temel Eser Komisyonu Üyeliği ve TRT Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini de üstlendim. Bu dönemde Kültür Bakanlığı Devlet Klasik Türk Müziği Korosu Şefliğini de yaptım.

Hem Kültür ve Turizm Bakanlığının, hem de Cumhurbaşkanlığının Kültür ve Sanat Büyük Ödüllerine layık görüldünüz. Başka ne gibi ödüller aldınız?

1981 yılında Kültür Bakanlığının Klasik Türk Müziği Başarı Ödülü'ne, 1983'te ise Türkiye Milli Kültür Vakfı'nın Türk Kültürüne Hizmet Ödülü'ne layık görüldüm. 1983 yılında Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu üyeliğine seçildim, 1984 yılında Radyo Televizyon Yüksek Kurulu üyeliğine atandım. 1985 yılında profesör, 1987 yılında Devlet Sanatçısı unvanlarına layık görüldüm. 1999'da Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü, 2004 yılında ise Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri şahsıma takdim edildi.

Albümlerinizi ve eserleriniz hakkında da bilgi verebilir misiniz?

60 yılı aşan müzik yaşamımda sayısız koroyu yönettim. Radyo ve televizyonlarda konser vermek şansına eriştim. 20 CD'den oluşan müzik yayınımlarım ve 5 ciltlik Türk Musikisi Klasikleri nota yayınımlarım ile bahtiyarım. Hakkımda Türk Kültürüne Hizmet Vakfı "50. Sanat Yılında Nevzat Atlığ"; Kubbealtı Akademi Vakfı ise "Musikimizle Övünmemiz İçin Nevzat Atlığ" adlı kitapları yayımladılar. Bakırköy Musiki Vakfı Konservatuarı da güzel bir yayına imza attı. 1948 yılından itibaren basında hakkımda 100 yazar ve edip tarafından kaleme alınmış makalelerden oluşan "Basında Nevzat Atlığ" kitabını hazırladı. Genç müzisyenlerimizden Mehmet Güntekin de "Nevzat Atlığ'ın

Tanıklığında” başlıklı kitabı yayınladı. Hepsine müteşekkirim.

2013 yılında akademik yaşamınız sona erdi ve şu anda Bodrum’da yaşıyorsunuz değil mi hocam?

Evet. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuari’ndaki öğretim üyeliğimi 2013 yılına kadar sürdürdüm. Eh, İstanbul ve hayatın koşuşturmacası beni ziyadesiyle yordu, kendime sakin bir liman olarak burayı seçtim. Şu anda Muğla, Bodrum’da yaşamaktayım.

“Türk toplumu İstiklal Marşımızı doğru dürüst okuyamıyor!”

Saygıdeğer Hocam, meslek yaşamınızda 60 yılı aşkın süreyi geride bıraktınız. Dünden bugüne baktığınızda, genel

fotoğrafı nasıl gördüğünüzü merak ediyoruz. Devlet korusu şefliğinizdeki imkânlarla, günümüz imkânları karşılaştırıldığında ortaya çıkan tabloyu nasıl değerlendirirsiniz?

Devletin Türk Musikisine bakış açısı, geçen sürede tamamen değişti. Devletin olumlu bir bakış açısı var ve himaye yönünden de devlet elinden geleni yapıyor. Yalnız benim bir temennim var: Devlet eliyle kurulan kuruluşların; her çeşit müziğin seviyesini ve kalitesini yükseltecek şekilde çalışmaları, kontrol ve kanalize etmeleri gerekir. Kanımca bu noktada biraz eksiklikler var gibi.

TRT’nin bu süreçteki rolü hakkında neler söylersiniz?

Özellikle televizyonlarda, musiki sanat olarak değil, sadece eğlence vasıtası olarak düşünülüyor. Bugün TRT’de

müzik dairesi var ama bu, sadece radyonun müzik yayınlarına müdahil olabilir, televizyon için ayrıca müzik ve eğlence dairesi vardır. Haber dairesinin onayı olmadan televizyonda bir tek satır yayınlanamaz ama müzik dairesinin izni olmadan televizyonda sabahtan akşama kadar müzik yayını yapılır. Bunların bir bakıma düzeltilmesi lazımdır. Televizyon daha çok göze hitap ediyor ama yine de televizyon da daha ciddi müzik yayınları bekliyoruz. Radyoya nazaran televizyonun ayrı bir özelliği vardır. Ama TRT’nin 5-6 tane kanalı var. Sadece bir tanesi sanat için yayın yapabilir. TRT’nin bu yönde çok gayret sarf etmesi gerekir. Eski bir radyocu olarak, daha doğrusunu söylemem gerekirse gerekli gayreti göstermediği inancındayım.

Hocam 1934’den 1970’e kadar Türk Musikisi devlet katında üvey evlat muamelesi gördü. 1970’den sonraki

“Söylemeye dilim varmıyor ama aydınlarımızın musiki konusundaki bilgisi, zevki ve görüşleri çok yetersiz. Kendi musiki kültürüne çok yabancılar. Şahsi bir gayretleri de yok. Diyebilirim ki en bilgisiz oldukları konu; kendi musikileri. Ne bileyim gazetelerde ve dergilerde görüyoruz; bir köhneye yüz tutmuş yalı için kıyametler kopuyor ama musikiye gelince hiçbir şey diyen yok. Özellikle televizyonlarda musiki sanat olarak değil, sadece eğlence vasıtası olarak düşünülüyor.”

gelişmelerde emeği geçenleri de anmak bir kadirşinaslık olacaktır. Birkaç isimden bahsedebilir miyiz?

Gerçekten önemli bir konuya temas ettiniz. Biz Yılmaz Öztuna ile hem konservatuvarın hem devlet korosunun kurulmasının artık an meselesi olduğuna kani olduk. Niçin? Çünkü Yılmaz Bey konservatuvar ve koro kurulması konusunda pek çok kişiyi ikna etmişti. Onun musikimize katkısı büyüktür.

Televizyonların yaygınlaştığı, internetin artık neredeyse vazgeçilmez bir iletişim aracı olarak kullanıldığı günümüzde özellikle yeni yetişen genç nesle “klâsik müziğimizi” nasıl tanıtmalı ve sevdirmeliyiz?

Bu iletişim vasıtaları çok yaygın hale geldi. Ve maalesef kontrolsüz müzik yayınları olduğu için kötü etkileri oluyor. Bunu gidermeyi özel radyo ve televizyonlardan bekleyemeyiz ama en azından TRT televizyonu ve radyolarından izahlı Türk müziği saatleri ve daha ciddi müzik programları yapılabilir. Onun dışında devlet koroları, bulunduğu şehirlerde veya yakın vilayetlerde açıklayıcı ve iyi hazırlanmış konserler verebilirler.

Hocam, günümüz aydınlarının klasik müziğimize bakışı hakkındaki görüşleriniz neler?

Söylemeye dilim varmıyor ama aydınlarımızın musiki konusundaki bilgisi, zevki ve görüşleri çok yetersiz. Kendi musiki kültürüne çok yabancılar. Bunun belki çeşitli sebepleri var ve çok uzun uzadıya değinmek gerekebilir ancak şimdi buna zamanımız uygun değil. Ayrıca şahsi bir gayretleri de yok. Diyebilirim ki en bilgisiz oldukları konu; kendi musikileri. Tabi istisnaları da var bunun sözümün dışında, ama genel olarak böyle bir durum var. Mesela ne bileyim gazetelerde ve dergilerde görüyoruz; bir köhneye yüz tutmuş yalı için kıyametler kopuyor ama musikiye gelince hiçbir şey diyen yok. Büyük bestekârimiz Dede Efendi'nin Sultanahmet'in Akbıyık semtinde bir müze haline getirdiğimiz evi var. Orayı kimse bilmiyor. Ben birkaç belediye reisine bunu hatırlattığım zaman, onların bile farkında olmadıklarını ve gitmediklerini öğrendim. Yani bunlar hazin şeyler. Bu bile önemli bir örnek sayılabilir.

Klasik Türk Müziği ile Klasik Batı Müziğinin arası açılmış gibi, birbirlerinin sanki karşıtıymış gibi bir algı var. Durum böyle mi?

Bu çok yanlış bir tuttum. Son zamanlarda bu önemli bir miktarda değişti. Ama maalesef 1920'lerden sonra unutulmaya ve inkâr edilmeye başlandı. Karşılıklı konuşmalar ve yazışmalar yıllarca sürdü. Doğru bir şey değil yanlış ama zannediyorum bu yanlış düşünce ortadan kalkacak.

Ortak çalışmalar yapılabilir mi?

Musikimizin gerek folklor olsun gerek klasik müzik, buradan esinlenmesi lazım. Yani Batıda Ruslar bunu böyle yapmış, İspanyollar böyle yapmış düşüncesiyle hareket etmek yanlış olur. Demiyorum ki İttri'nin bir eserini çok sesli hale getirelim. O cinayet olur. Öyle bir şey olmaz! Fakat oradan bazı temleri yakalanıp işlenebilir. Kim yapacak bunu? Batı konservatuarından yetişmiş yani hem Türk Müziğini çok iyi bilecek o repertuarı çok iyi tanıyacak, bu musikinin ilmi yönlerini, aralıkları, makamları bilecek, repertuarı tanıyacak ve ondan zevk de alacak birileri yapacak. Edindiği Batı kültürü ile bunu eserine aksettirecek. O zaman o konservatuarlarda Türk Müziğinin de okutulması lazım. Bugün Batı konservatuarlarının hiçbirine Türk Musikisinin bir tek notası dahi giremez, yasaktır. Olmaz böyle bir şey. Bu, kültür ve sanat adına cinayettir! Bu durum yeni değil, ülkemizde Tanzimat'tan bu yana devam ediyor. Yani neredeyse 170 sene oldu. Onun için bakın Türk toplumu bir İstiklal Marşı'nı bile doğru dürüst okuyamıyor. İyi ki Cemal Reşit Rey'in bir Onuncu Yıl Marşı var; yoksa bu toplum bir tek marşı doğru dürüst okuyamayacakmış. Harbiye Marşı'nı orduya girmiş olan bir nefer bile köyünden gelip 3 ay sonra okuyabiliyor. Fakat Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışında bulunan, Türk toplumunun en aydın kesiminden 500 kişi, İstiklal Marşımızı doğru olarak okuyamıyor. Buna ne buyurursunuz? İşte bu, musikideki ikilikten kaynaklanıyor. Musikimiz dışlanırsa varılacak sonuç bu olur.

Türk Müziğindeki denemeler, örneğin Dede Efendi'nin eserlerinin çoksesli icrası hakkında yorumunuz nedir?

Klasik müzik eserlerinin çok sesli hale getirilmesi müzik açısından manasızdır. Ama şu yapılabilir; gerek Batı müzik sistemi içinde gerekse Türk Müziği sistemi içinde yeni eserler bestelenir ve bu eserler, eski eserlerin havasından atmosferinden istifade edilerek sunulabilir. Ama bu Dede Efendi'nin veya herhangi bestekârın eserinin çok sesli hale getirilmesi demek değildir. Bence bu yanlıştır.

Kenan Evren ile birkaç konser hatıranız var. Anlatılabilir misiniz?

Anlatayım efendim. Ankara'daki bir konserimize Cumhurbaşkanı Kenan Evren Paşa da katıldı. Dede Efendi'nin Kâr-ı Nev'ini de okuyoruz. Ses bir yükseliyor, bir alçalıyor. Konser çok güzel geçti, bitiminde Evren beni tebrik ettikten sonra, "Doktor, yahu şarkılar biraz hafif, cansız. Arkadaşlara şöyle bir yüksek perdeden bir şeyler falan okutsanız daha iyi olacak" dedi. Boynumu büküp "Emredersiniz paşam" dedim, ne yapayım? Aradan birkaç hafta geçti, bizi İzmir'e konsere çağırdılar, gittik. Meğer Evren Paşa da Milli Güvenlik Konseyi üyeleriyle birlikte konserimizi izleyecekmiş. Hemen repertuarı değiştirdim, tiz sesleri bol mahur, kürdilhicazkâr makamlarından eserler seçtim. Çocuklara da "İstedığınız gibi söyleyin" dedim. Gerçekten de büyük bir coşkunlukla, fasıl yapar gibi söylediler. Konserin sonunda Evren beni yanına çağırdı; "Fevkalâde bir konser oldu" diyerek tebrik etti. Bu hatıramız bir yana; hakkını teslim edelim, Klasik Türk Müziğini devlet protokolüne alan ilk cumhurbaşkanı Kenan Evren'dir. O zamana kadar Cumhurbaşkanının himayesinde hiçbir Klasik Türk Müziği konseri yapılmazdı.

"Bir hekim olarak, tıbbın Türkiye'deki geldiği nokta ile iftihar ediyorum"

Hocam, hem sizin tıp eğitiminiz hem de bizim bir tıp dergisi olmamız hasebiyle tıp ve sağlık kültürü ile ilgili birkaç soru yönelmek istiyoruz. İlk olarak tıp ve müzik gibi iki zor ve çok çalışma gerektiren dalda çalışmanızın sırları nelerdir? Röntgen ihtisası yaptınız. Bu alanda mesleğinizi icra edebildiniz mi?

Ben öğrenciliğimden beri musiki çalışmalarımı birlikte ihtisas alanımı yürütbildim. Gerekli zamanı ayırabildim ve hiçbir sıkıntı da çekmedim. İnsan zamanını iyi tertiplese her ikisine de vakit ayırabileceği inancındayım. Herhangi bir zorlukla karşılaşmadım. Hekimliğim musikiye yardım etti, musikim hekimliğime yardım etti. Dolayısıyla ikisini bir arada yürütmekten dolayı da son derece memnunum.

Tıp ile müzik ne gibi benzeşme içindedir desem ne cevap verirsiniz?

Batı'da yerleşmiş bir söz var: "Hekimler Tanrı'ya en yakın insanlardır, zira onun yarattığını iyileştirmeye çalışıyorlar." Bu çok yerinde bir söz tabii ama aynı zamanda müzik de insan ruhuna, insan zevkine etki yapan en önemli sanat dalıdır. Belki böyle bir benzerlik düşünülebilir. Kaldı ki Batı, akıl hastalarını çok kötü bir şekilde muamele ederken, zincirlere bağlayarak toplumdaki uzaklaştırırken, asırlar öncesinden atalarımız Kayseri'de, Manisa'da ve Edirne'de Darüşşifalar

"Bugün Batı konservatuarlarının hiçbirine Türk Musikisinin bir tek notası dahi giremez, yasaktır. Olmaz böyle bir şey. Bu, kültür ve sanat adına cinayettir. Bu durum Türkiye'de Tanzimat'tan bu yana devam ediyor. Onun için bakın Türk toplumu bir İstiklal Marşı'nı bile doğru dürüst okuyamıyor. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışında bulunan, Türk toplumunun en aydın kesiminden 500 kişi, İstiklal Marşımızı doğru olarak okuyamıyor. Musikimiz dışlanırsa varılacak sonuç bu olur."

“Ankara’daki bir konserimize Cumhurbaşkanı Kenan Evren Paşa da katıldı. Dede Efendi’nin Kâr-ı Nev’ini de okuyoruz. Ses bir yükseliyor, bir alçalıyor. Konser bitiminde Evren beni tebrik ettikten sonra, “Doktor, yahu şarkılar biraz hafif, cansız” dedi. Aradan birkaç hafta geçti, bizi İzmir’e konsere çağırdılar, gittik. Çocuklara “İstedığınız gibi söyleyin” dedim. Fasıl yapar gibi söylediler. Konserin sonunda Evren Paşa beni yanına çağırdı; “Fevkalâde bir konser oldu” diyerek tebrik etti.”

kurarken akıl hastalarını musikiyle tedavi yoluna gitmişler.

Sizin çocukluğunuz Edirne’deki şifahane kenarında geçmiş, bunun tıp mesleği seçmenizde hatta belki müziği de seçmenizde bir etkisi oldu mu Hocam?

Ben orta mektep sıralarından itibaren musikiye ciddi olarak bağlandım. Çünkü evimde daima musiki yapılırdı. Böyle bir ortamda bulunmuş olmam beni musikiye bağladı. Yoksa hiç de aklıma gelmeye-bilirdi. Bu benim bir şansım olmuştur.

Klasik Türk Müziğindeki eserlerde hastalık ve sağlık temasının işlenişi nasıl?

Bizim musikimiz daha çok söz musikidir, söze dayanır. Divan Edebiyatımız daha çok aşk ve hasret üzerine kurulduğu için; tema genellikle aşk ve hasret hastalığıdır.

Bilhassa Türk toplumu olmak üzere dünya toplumu olarak sizce sağlıkta neredeyiz?

İkinci Cihan Harbinden sonra gerek cerrahi sahasında gerek medikal ilaçların keşfi ile hekimlerin elleri çok güçlendi. Nüfus artışına paralel olarak Türkiye’de tıp fakültelerinin sayıları arttı. Son 30 yılda Türkiye hekimlikte çok ileriye gitti. Devletin yaptığı önemli katkılar var.

Bugün hastalar eskiye nazaran çok daha iyi bir şekilde devletin himayesinde tedavi oluyor. Belki hastalık artmış gibi görünüyor ama bu durum orta yaşın ileri yaşları gelmesinden dolayıdır; yanıltıcı bir durumdur. Bence Türk hekimliği çok iyi yolda. Genç doktorlar ve arkadaşlarla çok iftihar ediyoruz. Yabancı ülkelerden memleketimize gelip; kalp ameliyatı, göz ameliyatı ve diş hastalıklarıyla ilgili olarak gelenlerin sayısı bile dikkati çekecek kadar fazla. Bu da övünülecek bir husus.

Günümüzün doktorları hastalıkların tedavisine doğru noktadan bakabiliyorlar mı? Sağlık aslında “iyilik hali” derler ya hani, karşılına gelenin tamir edilecek bir insan olduğunun çok farkındalar mı? Onun ruhunu ve moralini de tamir etmeye gayret edebiliyorlar mı?

Bu hekimlikten çok o hekimin şahsiyle ilgili bir şey. Deontoloji bakımından da olsa hastayı makine gibi kabul etmemek lazım. Hastayı kavrayabilmek, hastanın itimadını kazanmak... Hastada “hekimine inanmak” diye bir eğilim de var. Bu çok önemli bir şey ama tabii bu görev hastadan çok hekime düşüyor.

Tanıdığınız ünlü hekimler var mı? Onlarla hatıralarınızı da dinlemek isteriz...

Ben Tibbiyede okurken bizim klinik öncesi hocalarımızın çoğu Alman’dı. Onların haricinden çok iyi hocalarımız

vardı. Mesela ben Mazhar Osman Bey'e yetiştim. Onun akıl hastalıkları enstitüleri vardı. Onun yanında Bakırköy Hastanesi'nde 15 gün kadar staj yaptım. Mesela Mazhar Osman Bey'in dersleri 1948 falan yılıydı. Çapa'daki amfinin yarısını İstanbul'un sosyetesini ve gazeteciler doldururdu. Dersleri çok ilgi görürdü, tıp fakültesi olmayan şahıslarda vardır. Ben 1930'lı yılların sonlarında orta mektebi Edirne'de okudum. Yani biraz böyle denişmenlere Mazhar Osman derlerdi. O tarihlerde ne radyo var, ne de televizyon! Okuma yazma yok ama Mazhar Osman adeta deli doktoru diye ün salmış. 15-16 yaşındaki çocuk bile Mazhar Osman'ı biliyor. Şöhretin derecesine bakın! Böyle büyük hekimler vardı. Akil Muhtar'a yetişemedim o emekli olmuştu. Çok önemli cerrahlar vardır; Hazım Bumin, Kazım İsmail Gürkan... Mesela Fahrettin Kerim Gökay'ın asabiye derslerini hala unutamam. Başını kaldırır bir saat anlatırdı. Noktasız virgülsüz hayranla dinlerdik. Eminönü Halkevinde haftanın 5-6 gününde konferanslar olurdu. Tarih ve kültür konularında çok önemli konferanslar verirdi. O konferansları veren isimler arasında hekimler daha ön planda gelirdi. Mesela Tevfik Remzi Kazancıgil filozof gibi bir insandı. Fahrettin Kerim Gökay öyle, Kazım İsmail Bey öyle, Sadi Irmak öyle... Bunlar yalnız tıp ile değil; musiki, sanat ve kültürle de meşgul olmuşlardır.

Hocam sizi çok yorduk. Son 3 soru

ile bitirmek istiyoruz. Hayli bereketli bir ömrü geride bıraktınız. Allah daha nice güzel günler yaşamayı nasip etsin. Ülkemizde 50 yaşından itibaren hastaneye, doktorlarla ilişkisini sıklaştıran bir toplumumuz var maalesef. Anadolu'da insanlar özellikle 50-55 yaşından, emekli olduktan itibaren tüm mesailerini hastane ile ev arasında geçiriyor. Peki, sizin sağlığınızla aranız nasıl? 50-60'lı yaşlarınızdan beri ne gibi rahatsızlıklarınız oldu?

Ben cerrahi teknolojiye çok istifa etti. Daha tıp fakültesindeyken taş düşürmeye başladım. Uzun yıllar sonra da taş aldım. Daha sonra bypass ameliyatı geçirdim, göz kapak ameliyatı oldum. Yıllar evvel bir de fıtık ameliyatı geçirdim. Yani tıbbi gelişmelerden çok faydalandım. Ben tıp fakültesinde okurken basit bir kalp ameliyatından bahsedilebilir miydi? Gulliver'in romanları gibiydi. Bu yüzden hekimlik büyük adımlarla ilerliyor. Mesela girişimci radyologlar var, akıl almaz işler yapıyorlar. Bir hekim olarak tıbbın Türkiye'deki geldiği nokta ile iftihar ediyorum.

Beslenmeniz nasıl? Ne şekilde besleniyorsunuz şu an? Ortalama bir günde ne yer, ne içersiniz?

Pek fazla yemeğe düşkün değilim. Abur cubur yemem, sigara kullanmam. İçkiyi de zaman zaman, o da uyuyayım diye hafif kullandığım olur. Her gün, en az

“Ben Tıbbiyede okurken bizim klinik öncesi hocalarımızın çoğu Alman'dı. Çok iyi hocalarımız vardı. Mesela ben Mazhar Osman Bey'e yetiştim. Onun akıl hastalıkları enstitüleri vardı. Çapa'daki amfinin yarısını İstanbul'un sosyetesini ve gazeteciler doldururdu. Akil Muhtar'a yetişemedim o emekli olmuştu. Çok önemli cerrahlar vardır; Hazım Bumin, Kazım İsmail Gürkan... Mesela Fahrettin Kerim Gökay'ın asabiye derslerini hala unutamam. Başını kaldırır bir saat anlatırdı. Noktasız virgülsüz hayranla dinlerdik. Tevfik Remzi Kazancıgil filozof gibi bir insandı. Fahrettin Kerim Gökay öyle, Kazım İsmail Bey öyle, Sadi Irmak öyle... Bunlar yalnız tıp ile değil; musiki, sanat ve kültürle de meşgul olmuşlardır.”

bir saat yürürüm. Yürümeyi de herkese tavsiye ederim. Özellikle yaşlılar için tavsiye ediyorum.

Son soru: Geriye doğru baktığınızda bedensel ve zihni sağlığınızı neye borçlu olduğunuzu düşünüyorsunuz?

Genetik bir özellik var onu inkâr edemem. Düzenli yaşadım, hiçbir şey de ifrata gitmedim.

Kıymetli vaktinizi aldık. Ziyadesiyle güzel yanıtlarınızı not ettik. Çok teşekkür ederiz hocam.

Ben teşekkür ederim. SD'nin tüm okurlarına sevgi ve selamlarımı sunarım...